

SVĖDASŲ VARPAS

2018 m. rugsėjo mėn.

Nr. 9 (27)

Leidžiamas nuo 2016 m. liepos 1 d.

Svėdasai švenčia 515 metų sukaktį

Kelintą kartą (kas penkeri metai) per gražiausią vasaros šventę – Žolinę – Svėdasai iškiliai mini savo gimtadienį. Šiemet, rugpjūčio 14–15 d. surengta itin didelė ir smagi 515-ųjų metinių miestelio šventė: Bažnyčioje, Kultūros namuose (KN), bibliotekoje ir KN kiemelyje vienas po kito vyko renginiai. Buvo Šv. Mišios, istorinė valandėlė, parodos, pramogos vaikams, teatrų spektakliai, muzikos ansamblių ir grupių

koncertai, saliusas bei fejerverkai.

Į Svėdasus susirinko daug svečių ir kraštiečių iš Vilniaus, Anykščių, kaimyninių seniūnijų, daug atėjo ir vietos gyventojų – vaikų, gimnazijos auklėtinių, įstaigų tarnautojų, žemdirbių ir garbių senjorų bei šventės rėmėjų. Šventėje juos lydėjo smagi nuotaika, organizatorių dėmesys ir šilti Gimtinės prisiminimai, atklydę iš prabėgusios vaikystės ar paauglystės...

Su švente sveikina Anykščių rajono meras Kęstutis Tubis. Vytauto Rimšos nuotrauka

Sveikinimo žodį taria Svėdasų seniūnas Valentinas Neniškis. Šalia stovi koncertų vedėjai Ramunė Lapienytė ir Valentas Miškeliūnas. Austros Legaitės nuotr.

MENINIAI JUBILIEJAUS RENGINIAI

Teatrų vakaras

Svėdasų gimtadieniui paminėti skirtas teatrų vakaras rugpjūčio 14-ąją žiūrovus sukvietė į kultūros namų salę, kur savo spektaklius pristatė Vaitkūnų skyriaus meno mėgėjai, vadovaujami Aldonos Bagdonienės ir svečiai iš Traupio – mėgėjų teatro „Jazminas“ artistai, vadovaujami Janinos Savickienės. Vait-

kūniečiai žiūrovams parodė vieno veiksmo komediją pagal Augustiną Gričių „Apie vištas ir politiką“, o traupiečiai – komediją pagal Oną Didžiulienę-Žmoną „Paskubėjo“.

Vakarą vedė ir žiūrovus linksmino svėdasiškių trejetas: bobulės Stasė ir Mikasė, bei prie jų prisijungęs diedukas Pranukas. Neprailgo vakaras sėdintiems

salėje, nebuvo kada nuobodžiauti – reikėjo juoktis ir ploti. Aišku, čia tik mėgėjų teatrai, mėgėjiški spektakliai, bet kaip smagu pajauti tą paprastą sielų bendrystę, kai iš tikrųjų švenčia širdys...

Svėdasai švenčia 515 metų sukaktį

MENINIAI JUBILIEJAUS RENGINIAI

Atkelta iš 1 p.

Šventinis koncertas

Rugpjūčio 15-tos vakarą svėdasiečiai ir svečiai rinkosi į šventiškai išpuoštą kultūros namų kiemelį, kuriame pirmiausia pramogavo vaikai. Programą jiems sudėliojo viešnia iš Debeikių Esmeralda Juodelienė kartu su savo grupės vaikučiais.

Šventinį koncertą kiemelyje pradėjo istorinių šokių kolektyvas „Baltoji pavana“ iš Anykščių, jo vadovė Jūratė Uselienė. Jie žavėjo žiūrovus grakščiais judesiais, ir išpūdingais drabužiais. Be maž tris valandas trukusį renginį vedė

Ramunė Lapienytė ir svečias iš Leliūnų Valentas Miškeliūnas. Sveikinimo žodžius tarė Svėdasų seniūnas Valentinas Neniškis, rajono meras Kęstutis Tubis, bendruomenės pirmininkas Arvydas Kilius. Šventinę nuotaiką padėjo palaikyti meno mėgėjų kolektyvai iš Viešintų – vadovas Robertas Raišelis, iš Skiemonių – vadovas Gintautas Eimanavičius, iš kaimyninių Leliūnų – vadovė Irena Kuliavienė, šventės šeiminkai svėdasiečiai, vadovaujami Rožės Lapienienės. Aišku, neapseita čia ir be linksmųjų bobulių Stasės bei Mikasės.

Visos šventės prasideda ir baigiasi, visos jos palieka išpūdį. Kuo labiau įsisuksi į kūrybinį sūkurį, tuo išpūdis stipresnis, tuo tikresnės emocijos... Labai norisi dėkoti visiems, kurie sukosi tame sūkurėje: vieni puošė, kiti pynė, tretį tiesiog buvo. Visi buvo nuostabūs, nes kaip skruzdėliukai po šapelį sunėšėme idėjas, gebėjimus, medžiagas, galimybes ir sukūrėme šventę. Nepamirškime jos, tegu geri išpūdziai dar ilgai šildo mūsų širdes!

*Alma Švelnienė,
laikraščio vyr. redaktorė*

Scenoje Vaitkūnų dramų mėgėjai.
Vytauto Rimšos nuotrauka

Linksmieji spektaklių vedėjai.
Austros Legaitės nuotr.

Traupio teatro aktoriai.
Austros Legaitės nuotr.

Dainuoja Svėdasų KN ansamblis
(vadovė Rožė Lapienienė).
Vytauto Rimšos nuotrauka

Bendras ratelis...
Vytauto Rimšos nuotrauka

Šventinius renginius stebėjo garbingi svečiai, kraštiečiai ir seniūnijos gyventojai.
Vytauto Rimšos nuotrauka

MENINIAI JUBILIEJAUS RENGINIAI

Jubiliejui skirtos parodos

Anykščių L. ir S. Didžiulių viešosios bibliotekos Svėdasų filialo darbuotojos Inga Kilienė, Violeta Gliaudelienė ir Dalia Paulavičienė surengė skaitykloje literatūros parodą „Svėdasams – 515“.

Čia buvo išskleisti patys aktualiausi bibliotekos leidiniai apie miestelio istoriją ir gyventojus. Tai – laikraščiai „Alaušo varpas“ (ėjęs 1991 m.) ir „Svėdasų varpas“ (eina nuo 2016 m.), knygos: „Istorinės nuotrupos apie Svėdasų parapiją“ (aut. kun. K. Girnius), „Svėdasai: praeitis ir dabartis“, „Svėdasiškių draugija „Alaušas“ (abi sud. V. Rimša), straipsnių bei jų kopijų rinkiniai: „Svėdasų miestelio istorija“, „Svėdasams – 500“, Svėdasų kraštas ir jo žmonės“ (I–II d., visus sud. biblioteka).

Buvo ir fotografijų rinkinių. Tai – senų nuotraukų „Svėdasų albumas“

*Literatūros paroda Svėdasuose.
Dalios Paulavičienės nuotrauka*

(sud. R. Guobis), leidiniai: „Nusilenkime Vaižganto žemei“ (aut. V. Bagdo-

nas), „Tėvynės meilės ir grožio keliu“ (Lietuvai pagražinti d-ja). Svėdasų literatūrą kūrė atstovavo rinkiniai: „Žydėjimas“ bei „Mėnulio taku“ (sud. V. Gliaudelienė), beletristikos knygelė „Chrizantemos“ (aut. V. Baleišis). Buvo apie Svėdasus ir informacinių leidinių. Parodą papildė dvi lentynos knygų, parašytų pačių svėdasiškių.

Be to, Anykščių kultūros centro Svėdasų skyriuje veiks didelė žurnalisto Vytauto Bagdono fotografijų paroda „Gražus tai kraštas...“ (Vaižgantas). Lankytojų peržiūrai čia buvo pateikta apie 30 įspūdingų šio krašto nuotraukų.

Abi parodos šventės metu susilaukė deramo gyventojų, kraštiečių ir svečių susidomėjimo.

Rimas Vyturis

Išrinkta gražiausia Svėdasų sodyba

Pratęsdama tradiciją asociacija „Svėdasų bendruomenė“ surengė konkursą „Tvarkingiausia ir gražiausia Svėdasų sodyba“. Į apžiūrą leido mės septynių svėdasiškių komanda. Sukorėme 12,6 km, aplankėme daug sodybų, grožėjomės augalais, džiaugėmės žmonių meile grožiui, jų darbštumu, išradingumu, tvarkingumu, grožio supratimu. Pagal konkurso vertinimo kriterijus buvo atsižvelgta į racionalų namų valdos sklypo naudojimą, želdynų būklę, aplinkos švarą ir tvarką,

sodybos originalumą, gyvosios gamtos priežiūrą ir išrinkta dešimt gražiausių sodybų.

Nugalėtojais tapo Mokyklos gatvėje gyvenantys Gražina ir Algimantas Puoliai, kuriantys išskirtinį grožį ir palaiškantys idealią tvarką savo sodyboje. Svėdasų miestelio šventės metu sodybos šeimininkams įteikta atminimo lenta, o kiti gražiausių sodybų savininkams – padėkos.

Danguolė Merkienė

Gražinos ir Algimanto Puolių sodybos fragmentai. Astos Fjellbirkeland nuotraukos

Aktorius Ferdinandas Jakšys – Anykščių Garbės pilietis

Svėdasų krašto gyventojams 2018 m. kupini reikšmingų kultūros gyvenimo įvykių ir socialinės raiškos faktų. Vienas jų – aukštas svėdasiškio aktoriaus Ferdinando Jakšio profesinės veiklos ir ilgamečio kūrybinio darbo įvertinimas. Svėdasų bendruomenė metų viduryje Anykščių rajono savivaldybei pasiūlė suteikti akt. F. Jakšiui Garbės piliečio vardą. Savivaldybės Anykščių rajono garbės piliečio vardo suteikimo komisija, apsvarsčiusi kandidatūras, nusprendė, kad tokio vardo yra nusipelnęs teatro režisierius bei aktorius F. Jakšys, dažnas Anykščių ir Svėdasų kultūros renginių dalyvis. Komisijos išrinktą kandidatūrą patvirtino ir Savivaldybės taryba. Apie tai nominantui pranešė meras Kęstutis Tubis (jis – ir komisijos pirmininkas).

Viešas aktoriaus inauguracijos cere-

Šventėje akt. F. Jakšys su sese Žaneta Kibickiene. V. Rimšos nuotrauka

monialas įvyko pirmąją Anykščių šventės dieną (liepos 20) miesto parke, visų dalyvių akivaizdoje. Čia meras K. Tubis įteikė F. Jakšiui Garbės piliečio ženklą

ir liudijimą, o Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministras Giedrius Surplys tarė šiltus padėkos žodžius už spektaklius bei vaidmenis kaimo tematika. Aktorių sveikino Svėdasų seniūnijos atstovai, gausi Vilniaus anykštėnų sambūrio delegacija, buvę Svėdasų J. Tumo-Vaižganto gimnazijos klasės draugai – doc. dr. Juozas Lapienis bei Vytautas Rimša ir kiti dalyviai.

Padėkojęs visiems už dėmesį, akt. F. Jakšys paskaitė poeto Kazio Binkio eilėraščių. Priminsime, kad aktorius gimęs Svėdasuose. Čia kurį laiką jis lankė mokyklą, o paskui nuėjo ilgą aktorius, režisieriaus, teatrologo ir pedagogo kelią (plačiau apie tai kn.: Svėdasai, t. 1, p. 247).

Romas Petraitis, šventės dalyvis

Svėdasų meno mėgėjai Dainų šventėje „Vardan tos..“

Svėdasų meno mėgėjų kolektyvas, vadovaujamas Rožės Lapienienės, dalyvavo Šimtmečio Dainų šventės Folkloro dienoje „Didžiųjų žmonių žemė“. Ten pristatė savo programą pavadinimu „Iš šimtmetės Faustinos Palskienės – Merkytės lobyno“. Faustina Palskienė ilgus metus dainavo šiame kolektyve, puikiai pasakodavo scenoje. Dabar garbus amžius ir sveikata nebeleidžia aktyviai dalyvauti veikloje, bet prisiminimai dar neišblėšę. Senolė kolektyvui perdavė savo surinktas ir surašytas dainas ir pasakojimus, kuriuos jie sėkmingai atlieka.

Alma Švelnienė

Faustina Palskienė. Autorės nuotr.

Svėdasų meno mėgėjų kolektyvas (vad. R. Lapienienė). R. Rimkaus nuotrauka

Šį leidinio numerį finansavo verslininkas Petras Baronas

Leidėjas Svėdasų literatų klubas „Sietuva“,
kodas 154314137
ISSN 2424-5801
Vyr. redaktorė Alma Švelnienė
tel. 8 615 91268

Redakcinė kolegija:
Vytautas Rimša (pirm.) tel. 8 608 27882
Stasys Gavenavičius (sekr.) tel. 8 677 71514
Joana Gutmanienė tel. 8 682 16971
Inga Kilienė tel. 8 687 57147

Spaustuvė „Morkūnas ir Kū“,
Draugystės g. 17, LT-51229 Kaunas
El. paštas: spaustuvė@morkunas.lt
Maketuotojas Rimantas Leitonas